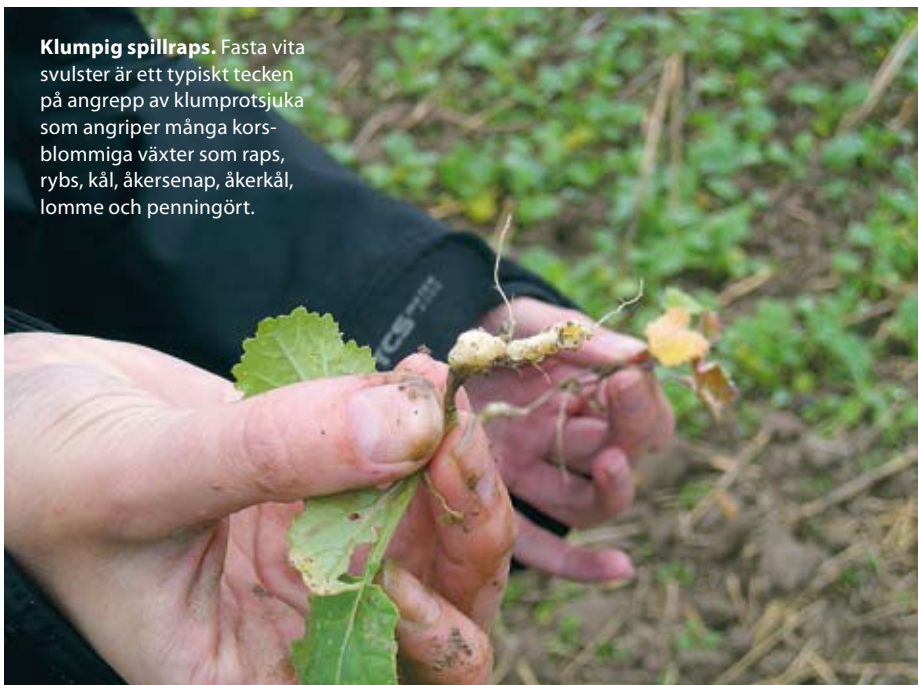

Klumpig spillraps. Fasta vita svulster är ett typiskt tecken på angrepp av klumprotsjuka som angriper många korsblommiga växter som raps, rybs, kål, åkersenap, åkerkål, lomme och penningört.

Aldrig spillraps med örtblad

Klumprotsjuka på spillraps kan vara ett större problem än man tidigare trott. Bekämpa spillrapsen i begynnande örtbladstadium för att minimera riskerna för uppförökning

Text och foto: Albin Gunnarson, Svensk Raps

Efter skörd av oljeväxter försöker många föredömligt att snabbt få spillet gro genom en ytlig bearbetning. Kort därefter gror spillrapsen och många fält lyser snabbt gröna. Det är lätt att tro att groende spill efter oljeväxter gör nytta i form av en gratis grön-gödsling eller fånggröda innan det är dags för höstvetesådd. Men i växternas värd är allt inte så trevligt som man kan tro.

Klumprotsjuka på spillraps

Under 2007 gjordes ett examensarbete där studier av groende raps gjordes. I jakten på lämpligt studieobjekt besöktes ett frodigt bestånd av spillraps. Fältet tillhör en

van oljeväxtodlare på en gård med sund och varierad växtföljd med väl dränerade stora fält. I dagligt tal en helt normal odlingsjord skött på bästa sätt. Vid närmare studier av spillrapsen visade det sig snabbt att var sjätte planta som på måfå drogs upp med rötterna hade karakteristiska svulster. Svulster som inte går att ta miste på – klumprotsjuka.

Angreppen hösten 2007 var följderna av ett förmodligen ganska lindrigt angrepp som lantbrukaren aldrig upptäckte, och förmodligen erhöles en ganska normal skörd. Spillet grodde i regnet under augusti då jordtemperaturen var optimal för klumprotsjuka. Även

om det i en lantbrukares växtodlingsplan står att raps odlas vart 5:e år bryr sig inte klumprotsjukans korta livscykel om växtodlingsplaner. Ur klumprotsjukans eget biologiska perspektiv blir groende spillraps som bildar örtblad samma sak som att odla raps efter raps.

Bekämpa hjärtblads-spillraps

Rådet är att aldrig låta spillrapsen få örtblad. Harva liten raps tidigt eller bearbeta med en kultivator eller Carrier innan rapsen börjar få örtblad. Tänk på att klumprotsjukan är jordburen. Var därför uppmärksam i maskinsamarbeten och gör rent redskap mellan fälten. «

Håll koll på klumprotsjukan

Förmodligen har många lantbrukare lindriga angrepp av klumprotsjuka. Tänk på följande för att minimera skadorna.

- Vid inga eller mycket ringa angrepp odla raps max vart 5:e år.
- Vid noterade angrepp måste rapsen återkomma mer sällan, kanske över vart 7:e år.
- Kontrollera fälten, ryck upp plantor och kolla om du hittar stora svulster på rötterna.
- Bekämpa spillrapsen i tid.
- Ha väl-dränerade fält
- Klumprotsjukan upptäcks lätt med analyser av jordprov vid SW Seed. Analysen kostar en bråkdel av vad en skada av klumprotsjuka riskerar att ställa till med.
- Har man klumprotsjuka kan man med viss framgång odla raps med resistent sorter. Efterfrågan är dock liten varför sorter inte marknadsförs i Sverige men kanske kan din handlare ordna fram höstraps-sorter som Mendel eller Tosca. Dessa sorter avkastar cirka 20 procent lägre än annat sortmaterial odlat på frisk jord. På en infekterad jord är dock resistent sorter betydligt bättre än vanligt sortmaterial.